

«Тасдиқ менамоям»
Ректори Донишгоҳи давлатии
молия ва иқтисоди Тоҷикистон
дотсент Абдуалимзода Х.А.
« _____ » _____ 2023

Такризи

кафедраи менечменти Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон ба ҳайси ташкилоти тақриздиханда ба диссертатсияи Сафаров Абдулманон Маҳмадсаидович дар мавзӯи “Тадкиқи усулҳо ва василаҳои тақмили идоракунии дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир (дар мисоли минтақаи ҷанубии наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.06.04 – Ташкил ва идоракунии корхонаҳо, низомҳо ва комплексҳо

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Таҷрибаи пешқадами давлатҳои пешрафта ва рӯ ба инкишоф собит месозад, ки ноҳиябандии иқтисодӣ дар рушди қувваҳои истеҳсолкунанда ва бунёди инфрасохтори замонавӣ нақши муҳим мебозад. Минтақаҳои ҷумҳурӣ бошанд дар дурнамои миёнамуҳлат дар ҳалли вазифаҳои стратегӣ оид ба баланд бардоштани сатҳи зиндагии мардум, баланд бардоштани шуғл ва даромад, таъмини устувории амнияти иҷтимоӣ, амнияти озуқаворӣ ва таҳкими иқтисодии кишвар дорои аҳамияти калидӣ мебошанд.

Маълумотҳои оморӣ нобаробарии торафт афзояндаи байни минтақаҳо дар сатҳи рушд нишон дода, фарқияти байни шаҳри Душанбе, вилоятҳо ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳуриро ба ҳисоби миёна: аз рӯйи маҷмуи маҳсулоти дохилӣ – қариб 4 баробар, аз рӯйи индекси рушди инсон – қариб 16 %, аз рӯйи даромадҳои андоз ба буҷетҳои маҳаллӣ – қариб 8 маротиба шаҳодат медиҳад. Сарфи назар аз коҳиши сатҳи камбизоатӣ дар кишвар, дар минтақаҳои кишвар сифати хизматрасониҳо дар соҳаи маориф ва тандурустӣ коҳиш ёфта, сатҳи марги модару кӯдак баланд боқӣ монда, қариб 30 дарсади аҳоли аз норасоии музмини озуқаворӣ танқисӣ мекашанд.

Аз ин рӯ, зарурати таҳқиқи амиқи муаммои рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазире, ки дар фазои хоҷагидорӣ мамлакати мо вучуд доранд, ҳамчун вазифаи таъхирнопазирӣ илмӣ боқӣ мемонад. Дар фазои хоҷагидорӣ кишвар мавҷуд будани низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир ба рақобатпазирӣ ва босуботии ҳаракати тамоми иқтисодиёти миллӣ таҳдид мекунад. Омӯзиши зухуроти низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир табиист, ки масъалаи зарурати таҳияи усулҳо ва воситаҳои идоракунии чунин низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазирро ба миён меорад ва ин мубрамии масъалаи илмӣ ба миён гузошташударо муайян мекунад.

Навбонии илмие, ки дар натиҷаи таҳқиқоти диссертатсионӣ ба даст оварда шудааст ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда.

Таркиб, сохтори кори диссертатсия ва навғониҳои илмӣ мувофиқи мақсади таҳқиқот буда, асосҳои илмии рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир дар фазои хоҷагидорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон: муқаррар намудани аломатҳои бунёдии ин низомҳо; ошкор намудани омилҳои боздоштани онҳо; пешниҳоди захираҳо ва таҳияи воситаҳои идоракунии барои рушди ин низомҳо зохир карда шудааст. Мақсади таҳқиқотие, ки дар диссертатсия гузошта шудааст, аз ҳисоби ҳалли вазифаҳои мутақобила ба даст оварда шуда, дар навбати худ бо ҳулосаи асосии кор алоқаманд карда шудааст.

Муаллиф кӯшиши таҳлили концептуалӣ ва назариявии муайян намудани концепсияҳо, стратегия ва барномаҳои рушди иҷтимоӣ-иқтисодии минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҷиҳати зохирнамоии тадқиқи усулҳо ва василаҳои тақмили идоракунии дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир ба харҷ додааст. Унсурҳои мушаххаси навғониҳои илмӣ, ҳамчун саҳми муаллиф дар диссертатсия ин:

1. Диссертант дар доираи таҳқиқот асоснокии ҳолатҳои илмӣ, ҳулоса ва тавсияҳои диссертатсиониро бо гузаронидани таҳлилҳо тасдиқ намуда, дурустии маълумотҳоро бо ҳаҷми муайяни маводи таҳқиқотӣ, таҳлили омории натиҷаҳои таҳқиқот ва нашри корҳои илмӣ тақвият додааст.

2. Унвонҷӯ ба масъалаҳои омӯзиши рушди ҳудудии кишвар, навбандии низомҳо ва минтақаҳои иқтисодӣ, инчунин иқтисодиёти трансформатсионӣ ва аз ҷумла оид ба минтақаҳои осебпазир дар адабиёти муосири иқтисодӣ, механизми дохилии хусусияти проблемавӣ ва осебпазир доштани чунин низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва имкониятҳои истифодаи иқтисодии онҳо ҷиҳати ноил шудан ба тамоюли рушди босубот бевосита тавачҷӯх намудааст. Таҳлили адабиёти илмии иқтисодӣ нишон дод, ки масъалаҳои умумии назариявӣ ва методологии идоракунии низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир дар осори илмии Ҷ.Арриги, Саидмуродов Л.Х., Раҳимзода Шариф, А.Ворус, А.Ермоленко, С.Глазев, Р.Каплан ва дигарон дида баромада шудааст.

3. Муаллиф шарҳи гуногуни мафҳуми «минтақаи осебпазир» ё худ «депрессивӣ»-ро мавриди омӯзиш қарор дода, асоснок намудааст, ки чунин минтақа минтақае ҳисобида мешавад, ки дар марҳилаи нисбатан паст қарор дорад, ки дар он сатҳи пасти истеҳсолот, баҳусус саноат, сатҳи баланди бекорӣ ва муҳочират, ҷаззобияти пасти сармоягузорию ватанию хориҷӣ ба мушоҳида мерасад. Ба ақидаи муаллиф яке аз хусусиятҳои минтақаҳои осебпазир ғайрисамаранок истифода кардани имконоти мавҷуда мебошад. Аз ҷумлаи чунин имконот ҷойгиршавии минтақа дар назди сарҳад ва минтақаҳои, ки дар он минтақаҳои озоди иқтисодӣ ҷой дода шудаанд.

4. Диссертант зарурати таҳияи усули концептуалии идоракунии стратегияи рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии навъи осебпазирро пеш оварда, дар он пайдарҳамӣ ва иртиботи мутақобилаи субъект ва объекти идоракунии ҳангоми таҳия ва татбиқи стратегияҳои рушд, нақши василаҳо ва институтҳои махсуси идоракунии, барои ба назар гирифтани хусусиятҳои равандҳои иҷтимоӣ-иқтисодиро калидӣ арзёбӣ намудааст.

5. Сафаров А.М. омӯзиши таҷрибаи ҷаҳонии табдилдиҳии минтақаҳои бухронӣ ба минтақаҳои сердаромадро муҳим ҳисобида, самти асосии стратегияи рафъи депрессияро таҷдиди сохтори инноватсионӣ ва сармоягузори иқтисодӣ дар асоси равиши мақсадноки барномавӣ маҳсуб донистааст.

6. Диссертант ҷиҳати рафъи мушкилоти сатҳи минтақавӣ барномаҳои миёнамӯҳлати рушди минтақаҳо ва омилҳои идоракунии низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии навъи устуворро афзал дониста, инчунин дар барномаҳои миёнамӯҳлати рушди минтақаҳо, ифшо карда шудани василаҳои идоракунии низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии навъи бухронӣ бо тасниф карда шудани воситаҳои маъмурӣ, ташкили иқтисодӣ ва молиявӣ зарур ҳисобида, барои дарҷ ва истифодаи самараноки манбаъҳои ғайримарказонидашудаи захираҳо барои рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии навъи осебпазир мусоидаткунанда таҳлилҳо гузаронидааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои тадқиқот бо истифодаи маҷмӯи усулҳои умумиэътирофшудаи таҳлили илмӣ ва коркарди омории маълумотҳо, нашри маводҳои таҳқиқотӣ дар маҷалаҳои илмӣ иқтибосшаванда, баромадҳо ва маърузаҳо дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ таъмин карда мешавад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулоса ва тавсияҳои дар диссертатсия ифшо гардида

Хулоса ва тавсияҳо аз таҳлили илмӣ натиҷаҳои тадқиқотҳои назариявӣ озмоиши асос гирифтаанд. Аломатҳои низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир, ки муаллиф муайян кардааст, захираҳои асосии ҷоннокнамоӣ ва воситаҳои фаъолгардонии инкишофи низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир, ки дар қор пешниҳод шудаанд, дар фаъолияти мақомоти идоракунии ҳудудӣ, инчунин дар раванди таълими «Идораи лоиҳаҳо» ва «Идоракунии давлатию маҳаллӣ» шӯъбаи магистратураи Институти иқтисодӣ ва демографияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон истифода мешаванд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулосаву пешниҳодот ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Матни асосии диссертатсия дар 171 саҳифаи компютерӣ баён гардидааст, ки фарогири 22 ҷадвал ва 26 расм мебошад. Рӯйхати адабиёти истифодагардида фарогири 129 номгӯй мебошад.

Дар боби якум “Асосҳои назариявӣ ва методии таҳқиқи муаммоҳои идоракунӣ дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир” ва ҷанбаҳои назариявии таҳлили муаммоҳои идоракунӣ дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир, моҳияти осебпазирӣ, минтақаи осебпазир ва минтақаи иқтисодӣ мавриди таҳлили илмӣ қарор дода шудааст. Мушкилотҳои асосии таъминоти захиравии минтақаҳои осебпазир, усулҳои асосии идоракунӣ дар минтақаҳои осебпазир, роҳҳои ҷонноксозии рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва нақши барномаҳои рушди миёнамӯҳлати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нуқтаи назари илмӣ дида баромада шуда, банизом дароварда шудааст.

Инчунин муаллиф омӯзиши баъзе ҷанбаҳои назариявии таъсиси минтақаҳои озоди иқтисодӣ чун воситаи инноватсионии идоракунии

минтақаҳои осебпазирро таҳлили назариявӣ намуда, таҷрибаи як қатор давлатҳои рушдёфтаи хориҷиро дар таъсиси минтақаҳои озоди иқтисодӣ, рушди онҳо, хусусиятҳои идоракунии, таъсири минтақа ба дигар қувваҳои иқтисодӣ ва имкониятҳои истифодаи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ мондааст (сах. 37).

Бояд қайд намуд, ки диссертант оид ба минтақаҳои озоди иқтисодӣ чун воситаи инноватсионии идоракунии минтақаҳои осебпазир таҷрибаи як қатор давлатҳои хориҷӣ ва байналмилалиеро мавриди омӯзиш қарор додааст, ки аз рӯи рушди иқтисодӣ, муҳит, хусусияти инкишоф, системаи иҷтимоӣ-иқтисодӣ, осебпазирии соҳаҳои алоҳида ва аз ҳама муҳим характери идоракунии куллан аз Тоҷикистон тафовут доранд.

Дар боби дуввум “Асосҳои ташкилии иқтисодии идоракунии дар низомҳои осебпазирӣ минтақаи ҷанубии наздисарҳадии Тоҷикистон”, мушоҳидаи омилҳо ва воситаҳои идоракунии системаи осебпазир, хусусан шохиси маҷмӯи вазъи иҷтимоӣ-иқтисодии деҳоти Ҷумҳурии Тоҷикистон, омилҳо ва воситаҳои идоракунии низоми иқтисодии ноҳияҳои Кубодиён, Панҷ, Дӯстӣ, Фархор, Чайхун, Ҳамадонӣ, Шаҳритуз ва Ш.Шоҳин ба роҳ монда шудааст. Инчунин дар ноҳияҳои зикргардида вазъи идоракунии соҳаҳои нақлиёт, алоқа, ҳолати демографӣ, шумораи аҳолии қобили меҳнат, барқтаъминкунии, обтаъминкунии, идораи роҳ ва пулу кубурҳо аз тарафи муаллиф ба риштаи таҳлил кашида шудааст, ки ин вазъи осебпазирии соҳаҳои гуногуни минтақаро метавонад равшан намояд.

Диссертант дар доираи хусусиятҳои шаклҳои ташкилии идоракунии дар минтақаи ҷануби наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон пурсиши иҷтимоии хонаводаҳо, дорони хонаводаҳо, шуғли хонаводаҳо, бекорӣ дар хонаводаҳо, омилҳои таъсиррасон ба шуғли хонаводаҳо, соҳибкорӣ дар хонаводаҳо, тичорати оилавӣ, ангезаҳои ташкили тичорат, шароити зисту зиндагӣ ва қаноатмандии хонаводаҳо аз он, таъминоти ғизоӣ, зерсохтори иҷтимоӣ дар деҳа, харочоти хонаводаҳо, аз он ҷумла савдои наздисарҳадӣ ва таъсири он дар некӯахлоқии гурӯҳи осебпазирӣ аҳолиро амалӣ намудааст. Дар натиҷаи пурсиши иҷтимоӣ муаллиф даромади хонаводаҳоро вобаста ба ноҳия, хусусияти ҷуғрофӣ ва ҷойгиршавии он ба ҳисоби миёна муайян намудааст (сах.90). Инчунин харочоти хонаводаҳо бошад дар натиҷаи пурсиш ба ҳисоби миёна барои хариди озуқаворӣ то 63% даромад муайян гардида, дигар харочотҳо дар ноҳияҳо гуногун арзёбӣ гардидааст (сах.92). Муаллиф таҳлили нақш ва аҳамияти МОИ барои таҳкими вазъи иҷтимоӣ-иқтисодии ноҳияҳои осебпазир ба роҳ монда, саҳми МОИ дар таҳкими сиёсати иҷтимоӣ-иқтисодии давлат, татбиқи барномаҳои миёнамуҳлати рушди иҷтимоӣ-иқтисодӣ, стратегияҳои сатҳи гуногуни рушди иқтисодӣ арзёбӣ намудааст. Қайд намудааст, ки дар минтақаҳои озоди иқтисодии ҷумҳурӣ дар маҷмӯъ 82 ширкати ватанию хориҷӣ ҳамчун субъект ба қайд гирифта шудааст, ки аксари онҳо дар минтақаҳои озоди иқтисодии «Суғд» - 29, «Данғара» - 29, «Панҷ» - 12 ва «Ишкошим» - 5 адад ва Кулоб- 7 адад мебошанд. Дар соли 2022 истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ дар минтақаҳо ба 486 миллион сомонӣ расид. Ҳаҷми сармоягузори дар минтақаҳои озоди иқтисодии

кишвар дар соли 2022 маблағи 216 миллион сомони ро ташкил дод. Дар ҳоли ҳозир дар минтақаҳои озода иқтисодии кишвар ҳамагӣ 1365 нафар кормандон кор мекунад. Аз шумораи умумии кормандон 495 нафари онҳо дар МОИ «Данғара», 945 нафар дар МОИ «Суғд», 55 нафар дар МОИ «Панҷ» ва 25 нафар дар МОИ «Ишқошим» ва дар МОИ кулоб 329 нафар бошад фаъолият доранд (саҳ. 94-95).

Дар боби сеюм “Самтҳои асосии тақмил додани идоракунии системаи иҷтимоӣ иқтисодии осебпазир” ва рушди МОИ ҳамчун воситаи паст кардани сатҳи осебпазирии системаҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ мавриди талилу тавсия қарор дода шудааст. Муаллиф дар ин зербоб мақсади ташкили МОИ, нишондиҳандаҳои рушди минтақа, принципҳои ташкил, низоми қонунгузорӣ ва концепсияҳо, самаранокии иқтисодии МОИ дар мамлакатро баррасӣ намудааст. Инчунин мушкilotҳои асосии МИО мушаххас асоснок карда шуда, механизмҳои ҳалли он пешниҳод карда шудааст. Ба ақидаи муаллиф ташкили МОИ-и махсус, принципҳои асосии таъсис ва роҳандозии фаъолияти он дар минтақаи осебпазир яке аз роҳҳои ҳалли мушкilotи идоракунии низоми иҷтимоӣ-иқтисодӣ дар минтақа мебошад. Ҷиҳати тақмили усулҳо ва василаҳои рушди барномавии низоми иқтисодиву иҷтимоии минтақаи ҷанубии наздисарҳадии Тоҷикистон диссертант як қатор тавсияву пешниҳодҳо пешбарӣ намудааст, ки метавонанд аз ҷониби мақомотҳои дахлдор ҳангоми таҳияи барномаҳои миёнамӯҳлати рушди иҷтимоии ноҳияҳои наздисарҳадӣ истифода гарданд. Дар ин боб муаллиф ба тақмили василаҳои идоракунии низоми иҷтимоӣ-иқтисодии навъи осебпазир тавачҷӯх намуда, ҳолати савдои наздисарҳадӣ ва тафовути идоракунии низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии навъи устувор ва осебпазирро саҳеҳ равшан намудааст.

Дар баробари афзалиятҳои метавон як қатор камбудии корро ифшо намуд:

1. Зербоби 1.2. ба омӯзиши баъзе ҷанбаҳои назариявии таъсиси МОИ равона карда шудааст. Аммо хуб мешуд, ки ҷанбаҳои назариявии таъсиси МОИ аз нуқтаи назари осебпазирӣ омӯхта шуда, механизмҳои илмии он мушаххас гардонида мешуданд.

2. Дар зербоби 2.1. омилҳо ва воситаҳои идоракунии системаи осебпазирӣ дар як қатор ноҳияҳои наздисарҳадӣ мавриди таҳлил қарор дода шудааст. Барои беҳтар гардидани сифати зербоб хуб мешуд омилҳо ва воситаҳои идоракунӣ ба низом дароварда шуда, омилҳои осебпазирӣ калидӣ дар ноҳияҳои наздисарҳадии бештар ваъи иҷтимоӣ-иқтисодияшон танг тавачҷӯх зоҳир карда мешуд.

3. Зербоби 2.2. хусусиятҳои шаклҳои ташкилии идоракунӣ дар минтақаи ҷануби наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Дар ин зербоб пурсиши иҷтимоӣ гузаронида шудааст, лекин хусусиятҳои ташкилии идоракунӣ ва мушкilotҳои дар натиҷаи пурсиш ба дастамада мушаххас ба низом дароварда нашудааст.

4. Боби 3 “Самтҳои асосии тақмил додани идоракунии системаи иҷтимоӣ иқтисодии осебпазир” ва банди 1-ум бошад Рушди МОИ ҳамчун воситаи паст кардани сатҳи осебпазирии системаҳои иҷтимоӣ

иктисодӣ муайян гардидааст. Аммо на ҳамаи ноҳияҳои наздисарҳадӣ МОИ мебошанд. Аз ин рӯ, хуб мешуд, ки банд 3.1. ба такмил додани идоракунии системаи иҷтимоию иқтисодии осебпазир дар ноҳияҳои наздисарҳадӣ равона карда мешуд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот.

Натиҷаҳои асосии назариявии таҳқиқотро метавон барои таҳияи назарияи иқтисоди минтақавӣ, назарияи идораи ҳудудӣ, назарияи идоракунии стратегӣ ва назарияи навсозӣ истифода бурд. Натиҷаҳои алоҳидаи таҳқиқотро барои такмили мазмун, сохтор ва методикаи таълими фанҳои таҳсилоти олӣ: «Иқтисоди минтақаҳо», «Идораи стратегӣ», «Идоракунии ҳудудҳо», инчунин курси махсус барои ҷоннок намудани рушди низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир истифода бурдан мумкин аст.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки хулоса ва тавсияҳои асосие, ки дар кор оварда шудаанд, метавонанд ҳангоми таҳияи стратегия ва воситаҳои рушди маҳаллисозии инфрасохтори минтақавӣ, ташаккул ва татбиқи барномаҳои ҳудудии сармоягузорӣ ва лоиҳаҳои махсуси минтақавӣ, ки ба эҳтиёҷоти инфрасохтор нигаронида шудаанд, инчунин бо мақсади мукамалгардонии муҳтаво ва сохтори сиёсати иқтисодии минтақавӣ истифода шаванд.

Натиҷаи таҳқиқот метавонад ба вазорату идораҳои мувофиқ барои коркарди стратегияҳои соҳавии таъмини иқтисодӣ, иҷтимоӣ, молиявӣ ва ғ. тавсия карда шаванд.

Интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия. Муқаррароти асосӣ ва хулосаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 7 интишороти унвонҷӯ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи аз ҷониби ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшаванда ва дар 1 монографияи илмӣ дар мавзуи «Минтақаҳои озоди иқтисодӣ ҳамчун шакли инноватсионии ҳалли масъалаҳои минтақавии рушди иҷтимоию иқтисодӣ (аз рӯи натиҷаҳои тадқиқоти иҷтимоию иқтисодӣ)» нашр гардидаанд, ки ҳаҷми умумии интишорот вобаста ба мавзуи таҳқиқот 7 ҷузъи чопиро ташкил медиҳад.

Мувофиқати батасвибрасонии диссертатсия ба талаботҳои комиссия

Таҳқиқоти диссертатсионии Сафаров Абдулманон Маҳмадсаидович дар мавзӯи “Тадқиқи усулҳо ва василаҳои такмили идоракунӣ дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир (дар мисоли минтақаи ҷанубии наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси: 08.00.06.04 – Ташкил ва идоракунии корхонаҳо, низомҳо ва комплексҳо мустақилона ва пурра дар сатҳи баланди назариявӣ ва методолгии таҳқиқоти рӯзмарраи мушкilot илмӣ-такмилдиҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сомон расонида шудааст.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ.

Мазмуну мундариҷаи таҳқиқоти диссертатсионӣ ба бандҳои зерини шиносномаи феҳристи ихтисосҳои аз ҷониби ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда аз рӯйи ихтисоси 08.00.06 -

Иқтисодиёт ва идоракуни тибқи самтҳои фаъолият (08.00.06.04 - Ташкил ва идоракунии корхонаҳо, низомҳо ва комплексҳо) мувофиқат мекунад. **Дар банди 10.2.** Моҳият, сохтор ва вижагиҳои фарқкунандаи идоракунии низомҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, тамоюлҳои асосӣ ва самтҳои инкишофи он дар шароити ҷаҳонишавӣ, инкишофи ҳамкориҳо, бизнеси байналмилалӣ ва ташаккули ҷомеаи информатсионӣ ва ғ. **Дар банди 10.5.** Идоракунии низомҳои иқтисодӣ, усул (принсипҳо), шаклҳо ва механизмҳои амалисозии он. Механизмҳои институтсионалии идоракунии низомҳои иқтисодиву иҷтимоӣ. Идоракунии тағйирот дар низомҳои иқтисодӣ. Назария ва амалияи идоракунии инфрасохторҳои иҷтимоиву истеҳсолӣ, сохторҳои интегратсионӣ ва равандҳои интегратсияи бизнес. **Дар банди 10.16.** Идоракуни дар низомҳои депрессивии (депрессивный) иҷтимоӣ-иқтисодӣ (худудҳо, минтақаҳо, комплексҳо). Омилҳо ва фишангҳои идоракуни дар низоми иҷтимоӣ иқтисодии депрессивӣ ва боздошти равандҳои таназули иҷтимоӣ-иқтисодии (худудҳо, минтақаҳо, комплексҳо) Ҷумҳурии Тоҷикистон. Самтҳои паст кардани сатҳи депрессия дар низомҳои иҷтимоию иқтисодӣ.

Кори диссертатсионии ба талаботҳои Комиссияи Олии Аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Замимаи 2-юми қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба “Тартиби дарёфти дараҷаи илмӣ” №267 аз 30 июни соли 2021 мутобиқ мебошад.

Хулоса. Таҳқиқоти диссертатсионии Сафаров Абдулманон Маҳмадсаидович дар мавзӯи “Таҳқиқи усулҳо ва василаҳои тақмили идоракуни дар низомҳои иҷтимоӣ-иқтисодии осебпазир (дар мисоли минтақаи ҷанубии наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои иқтисодӣ кори илмӣ-таҳқиқотии баанҷомрасонидашуда маҳсуб мегардад.

Автореферат мазмуни асосии таҳқиқоти диссертатсияро ифода намуда, дар он натиҷаҳои асосии барои ҷимоя пешниҳодшуда шарҳи пурраи худро ёфта, асоснок карда шудаанд.

Диссертатсияи пешниҳоднамудаи Сафаров Абдулманон Маҳмадсаидович ба ҳамаи талаботҳои Комиссияи Олии Аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи номзодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.06.04 – Ташкил ва идоракунии корхонаҳо, низомҳо ва комплексҳо ҷавобгӯ буда ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои иқтисодӣ сазовор мебошад.

Такризо омода намуд н.и.и., дотсент, Неъматов Илҳомидин Усмонович. Дар ҷаласаи кафедраи менечменти ДДМИТ муҳокима карда шуд. Суратмачлиси кафедра № 10, аз 26 майи соли 2023

Роҳбари ҷаласа:

Мудири кафедраи менечменти

Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон,
н.и.и., дотсент

Неъматов И.У.

Котиби ҷаласа:

Орипова М.

Лоихаи тақризро тайёр намуд:
н.и.и., и.в. дотсенти кафедраи менечменти
Донишгоҳи давлатии молия ва
иқтисоди Тоҷикистон

Ҳамидов А.Х.

Имзои “Неъматов И.У., Ҳамидов А.Х. ва Орипова М.”-ро тасдиқ
менамоям.

Сардори шуъбаи кадрҳо ва
корҳои махсуси ДДМИТ

Шарипов У.А.

Суроғани донишгоҳ:
Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734067,
ш. Душанбе, к. Нахимов 64\14
Саҳифаи интернетӣ: www.tafeu.tj
Телефон: (+992) 2310201
(Факс): (+992) 2310201
E-mail: tgfeu.tj@tgfeu